

REA-notitie inzet videoconferentie leden van de Europese Raad 19 juni 2020

Deze notitie bepaalt de inzet voor de videoconferentie van de leden van de Europese Raad die op 19 juni plaatsvindt. Het betreft een informele bijeenkomst van de leden van de ER, er liggen geen besluiten voor. De voorzitter kan wel conclusies trekken.

Hoewel de formele agenda van de ER nog niet bekend is, zal de nadruk in de videoconferentie naar verwachting liggen op een uitwisseling over het Meerjarig Financieel Kader en het daaraan gelieerde COVID-19 herstelpakket. Dit zal worden voorbereid in de videoconferentie van de leden van de Raad Algemene Zaken op 16 juni.

Daarnaast zal naar verwachting worden gesproken over de onderhandelingen met het Verenigd Koninkrijk betreffende het toekomstig partnerschap. Valt buiten bereik WOB-verzoek

Valt buiten bereik WOB-verzoek

Vooralsnog is er geen indicatie dat andere onderwerpen worden geagendeerd voor deze ER VTC, ook geen onderwerpen op het terrein van externe betrekkingen.

A.1. MFK/Herstelfonds

Bereiken

- Handhaven inzet op regulier MFK zoals bij ER februari. Incl. modernisering; grotere, permanente korting en verhoging perceptiekostenvergoeding, verlaging totaalomvang MFK, terughoudendheid t.a.v. nieuwe eigen middelen.
- Herstelinstrument is tijdelijk, afgebakend van reguliere MFK, gericht op duurzaam herstel. Omvang van zowel herstelinstrument als tijdelijke verhoging Eigenmiddelenplafond moeten omlaag.
- Herstelinstrument is ondersteunend aan groene en digitale transitie
- Inzet op ondersteuning met leningen in plaats van subsidies.
- Bevorderen structuurversterkende hervormingen door deze als voorwaarden te stellen, gericht op economische weerbaarheid en concurrentiekracht. Daarbij goede governance en monitoring.
- Behoud van excellentie en impact als leidende criteria voor Horizon Europe.
- Instelling van een effectieve conditionaliteit t.a.v. rechtsstatelijkheid met een koppeling tussen de ontvangst van EU middelen en de naleving van rechtsstatelijkheidsbeginselen.

Vermijden

- Afgezien van additionele bijdrage aan herstel, dient een stijging van de NL afdrachten (a.g.v. Brexit) zo veel mogelijk te worden beperkt (niet twee keer betalen).
- In het krachtenveld geïsoleerd raken (10)(2a)
- Afzwakking van voorwaarden en verdere versoepeling van bestedingsregels
- Vastleggen op toekomstige voorstellen voor nieuwe Eigen Middelen.
- Mutualisering van schulden in de vorm van eurobonds.

Achtergrond

- De Commissievoorstellen van 27 mei jl. bestaan uit drie onderdelen. Ten eerste voorstel regulier MFK 2021-27 van 1.100 mld (grotendeels gebaseerd op VZER voorstel 14/2: 1.095 mld, marginale verschuivingen). Ten tweede tijdelijk herstelinstrument (Next Generation EU) van 750 miljard. CIE leent dit op de kapitaalmarkt op basis van een tijdelijk hoger Eigen Middelen-plafond (lidstaten garant). Ten derde top-up huidig MFK voor 2020 van 11,5 mld (overbruggingsmaatregel).
- In formele voorstel zijn kortingen gelijk aan originele voorstel 2018, dus uitsluitend in 5 jaar. In Commissiemededeling van 27 mei jl. staat echter dat kortingen over een langere periode worden uitgefaseerd. Perceptiekostenvergoeding gaat terug naar 10% (20% in huidig MFK).

- Grootste onderdeel van het herstelinstrument is de Recovery and Resilience Facility. RRF bestaat uit 560 mld. directe steun aan lidstaten – 310 mld. grants, en 250 mld loans. De resterende 190 mld. van het herstelinstrument wordt uitgegeven via EU programma's. Totale verdeling daarmee 500 mld grants en 250 mld loans. Allocatie van de grants sterk gericht op Zuiden (IT en SP in absolute zin grote ontvangers) maar ook aan Oosten goed gedacht, zowel in RRF als in cohesie top-up. Allocatie niet direct gelinkt aan COVID-19 impact. NL is nettobetaler en komt vergelijkbaar uit met Frugal Four en DE. FR ook nettobetaler, maar minder dan NL. Met de voorgestelde verdeelsleutel gaat veel geld naar Oost-Europa en Zuid-Europa, inclusief minder zwaar getroffen landen. De needs assessment van de CIE lijkt een overschatting van de financieringsbehoefte en mist een duidelijke onderbouwing voor het EU herstelinstrument.
- **Hervormingen:** geld uit RRF gekoppeld aan nationale hervormingsplannen, uitkering in tranches na behalen afspraken. Zwakte is pakketbenadering van hervormingen en investeringen en breed geformuleerde criteria (Europees semester, klimaatdoelen). Daarnaast geen nationale cofinanciering. Het is onvoldoende duidelijk in welke mate structurele hervormingen een harde voorwaarde zijn voor het ontvangen van middelen. NL inzet is een sterke koppeling.
- Een groot deel van het herstelfonds bestaat uit loans for grants. Dit komt niet overeen met de NL inzet op "loans for loans". De terugbetaling van de lening voor het herstelinstrument (750 mld) door de CIE loopt vanaf 2028 en uiterlijk 2058 via hogere afdrachten door de lidstaten en mogelijk nieuwe eigen middelen. De CIE presenteert nu geen uitgewerkte voorstellen voor nieuwe eigen middelen, maar noemt als opties ETS uitbreiding naar de lucht- en scheepvaart, Carbon border adjustment, Digital taks en een belasting op grootbedrijf. Evt concrete voorstellen pas na 2021.
- Op basis van de eerste inzichten stijgen de EU-afdrachten ten opzichte van de raming in de Rijksbegroting met 1,4 mld euro in 2021, olopend naar 2,2 mld euro in 2027 (met oorspronkelijke voorstel uitfasering korting, zie onderstaande nadere toelichting). Voor de afbetaling van de grants van het herstelinstrument (500 mrd) gaat het om een gemiddelde tegenvaller van 1 mrd per jaar gedurende de periode 2028-2058. Hierin zijn nieuwe eigen middelen niet meegenomen. Top-up begroting 2020: tegenvaller van 0,4 mrd in 2020.
- De stijging van de EU-afdrachten voor het reguliere MFK is niet in lijn met de NL inzet. Om dit te voorkomen is zowel een daling van de omvang van het MFK als een grotere, niet-aflopende, korting nodig.
- Nederland zet zich in voor een ambitieuw gemoderniseerd en financieel houdbaar MFK dat de lasten eerlijk verdeelt. De REA stelde op 13 november 2018 een besparingsinzet vast om te komen tot een omvang van 1,03% BNI EU27. Op 3 december 2019 stelde de REA vast dat Nederland zich in de eerste plaats zal inzetten voor het voorkomen van een afdrachtenstijging als gevolg van Brexit.
- De REA stelde ook vast dat er in het eindspel van de onderhandelingen beperkt ruimte is voor aanvullende prioriteiten. Besloten werd dat Nederland het belang van modernisering (onderzoek en innovatie, klimaat, veiligheid en migratie) zal blijven benadrukken en daarbinnen prioriteit zal geven aan het bewaken van het behoud van excellentie en impact binnen Horizon Europe en een effectieve conditionaliteit t.a.v. rechtsstatelijkheid.
- Positief voor NL is de focus op strategische prioriteiten als vergroening en digitalisering (waarbij goede uitwerking van die ambities in deelvoorstellen een aandachtspunt blijft), en daarnaast versterking van de weerbaarheid van de gezondheidssector. Op onderdelen sluit het voorstel aan op de NL moderniseringsinzet, zijnde onderzoek en innovatie, klimaat, veiligheid en migratie. T.a.v. cohesiebeleid van belang te bewaken dat dit op de middellange termijn gefocust blijft op sociaaleconomische investeringen (o.a. in innovatie, klimaat en sociale inclusie) en niet permanent als crisisbegroting gaat functioneren. Tot slot kennen de aanvullende middelen voor Next Generation EU een tijdelijk karakter.
- Het Eigenmiddelenplafond voor het reguliere MFK wordt verhoogd van naar 1,40% BNI (nu 1,20%). Daarbovenop komt een tijdelijke verhoging van 0,6% BNI voor het herstelinstrument. Dit is onvoldoende onderbouwd en schept een onwenselijk precedent. Omvang moet omlaag en tijdelijkheid moet duidelijker worden vastgelegd en korter.
- Krachtenveld: NL trekt op met (10)(2a) Een grote groep is positief over het pakket op hoofdlijnen (o.a. (10)(2a) maar ook verschillen op deelterreinen. Brede steun voor gebruik grants, maar ook (10)(2a) stelt hier vragen bij. (10)(2a) duidelijk tegengeluid (alleen loans); (10)(2a) uitten twijfels over verhouding loans/grants. Vragen vooral over allocatiecriteria, gevolgen voor betalingen en over de needs assessment.